Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערן
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייז
בעגיננט מיט דעם טאגע דעס
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-גאססע נו׳ 1,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.

יודישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייאמאל וואכענטליך
זאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג.

אונד קאסטעט
פיר עסטעררייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 " " "
פירטעליאהר 2 גול׳ אונד 50 קר׳ ע.-וו.

פיר׳ם אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 גול׳ אונד 50 קר׳ ע.-וו.
פירטעליאהר 2 " " 75 " " "

Nr. 19, צעהנטער יאהרגאנג — פעסט, מאָנטאג ח אדר ה׳ת׳ר׳ל׳ח׳ — Pest, den 11. Feber 1878

דיא ענגלישען קריעגס-שיפפע
פאָר קאָנסטאנטינאָפעל.

דיא רוסען זינד נאָך ניכט אין קאָנסטאנטי-
נאָפעל, זאָנדערן שטעהען אויף דעם לאנדע וועסט-
ליך פ אָ ר קאָנסטאנטינאָפעל, דיא ענגלישען
קריעגס-שיפפע שטעהען יעטצט דאגעגען אויף
דעם מעערע א ָ ס ט ל י ך פ א ָ ר קאָנסטאנטי-
נאָפעל. אלס דיא ערשרעקענדע נאכריכט פאָם
איינציגע דער רוסען אין קאָנסטאנטינאָפעל איי-
געטראָפפען וואר, ווארדע דער טעלעגראף נאָך
אללען זייטען אין בעוועגונג געזעטצט, אום זיך וועגען
דיעזער אנגעלעגענהייט געניער צו ערקונדי-
גען; אבער ביז יעטצט ווייס מאן נור זאָפיעל, דאס
דיא רוסען בלאָס אין דער נעהע פאָר קאָנסטאנ-
טינאָפעל שטעהען, אונד בינגען דריי טאגען אין
קאָנסטאנטינאָפעל איינריקען ק א ָ נ נ ע ן. דיעזע
טהאטזאכע, דאס דיא רוסען פאָר דען מויערן קאָנ-
סטאנטינאָפעלס שטעהען, האט אין דיעזער טיר-
קישען רעזידענץ-שטאדט איינען גראָסען שרע-
קען אונד איינע אונגעהייערע פערווירונג הער-
פאָרגערופען, יעדען אויגענבליק בעפירכטעט מאן
דען אויסברוך איינער שרעקליכען רעוואָלוציאָן
אין קאָנסטאנטינאָפעל, וואָדורך אויך דיא דאָרטי-
גען פרעמדען אונטערטהאנען פיעל צו ליידען
העטטען, וועסהאלב נון אויך ענגלאנד זיינע
קריעגס-שיפפע פאָר קאָנסטאנטינאָפעל זענ-
דעטע, אונטער דער אויסרעדע, דאס עס בלאָס
זיינע דאָרטיגען א ו נ ט ע ר ט ה א נ ע ן שיטצען
וואָללע; אבער אין דער טהאט געהאָרען דיעזע
ענגלישען קריעגס-שיפפע דאצו, אום דיא בעזעט-
צונג קאָנסטאנטינאָפעלס דורך דיא רוסען צו פער-
הינדערן. ענגלאנד האט אויך דיא איבריגען איי-
ראָפעאישען זעע-מעכטע איינגעלאדען, איהרע
קריעגס-שיפפע פאָר קאָנסטאנטינאָפעל צו זענדען,
אום אויך דערען איינענע אונטערטהאנען שיטצען
צו קאָננען. — דורך דיעזעס פאָררוקען דער ענג-
לישען קריעגס-שיפפע פאָר קאָנסטאנטינאָפעל
האט נון דיא ענגלישע טהעטיגקייט אין ווירקליכ-
קייט בעגאָננען — אונד אין דער פאָרגעסטריגען
זיטצונג דעס ענגלישען פארלאמענטס ווארדען
דיא פאָן דער ענגלישען רעגיערונג צו איהרעם
אונטערנעהמען געפאָרדערטען 60 מילליאָנען
גולדען מיט איינער זעהר בעדייטענדען שטיממענ-
מעהרהייט בעוויללינט. 328 דעפוטירטע שטימ-
מטען פ י ר, אונד נור 125 דעפוטירטע שטיממטען
ג ע ג ע ן דיא פאָרדערונג דער ענגלישען רע-
גיערונג. —

אין דער ענגלישען פארלאמענטס-זיטצונג
פאָם 9-טען פעבער היעלט דער מיניסטער פאָל-
גענדע רעדע: „וויר וויססען נאָך ניכט, אָב עס
דיא אבזיכט דער רוסען איזט, אין קאָנסטאנטי-
נאָפעל איינצוריקען, אבער אין איהרער מאכט
שטעהט עס, דיעס צו טהון. וויר מיססען דאהער
וויססען, וואס ו י ר נון צו טהון האבען. אונזער
געזאנדטער אין קאָנסטאנטינאָפעל בעריכטעט
אונס, דאס דאָרט איינע שטארקע אויפרעגונג
הערשע, זאָ דאס יעדען אויגענבליק דער אויס-
ברוך פאָן ערנסטליכען אונרוהען צו בעפירכטען
איזט. נאמענטליך געגען דיא ענגלענדער זינד דיא
טירקען זעהר אויפגעבראכט, וויל וויר זיא אין
שטיך געלאססען. וויר האבען נון אין קאָנסטאנטי-
נאָפעל פיעלע אונטערטהאנען אונד פיעלע ענג-
לישע אינטערעססען צו שיטצען, וועסהאלב וויר
אונזערען קריעגס-שיפפען דען בעפעהל ערטהייל-
טען, פאָר קאָנסטאנטינאָפעל צו ציעהען. וויר הא-
בען אויך אן פראנקרייך, איטאליען אונד עסטער-
רייך-אונגארן דיא איינלאדונג ערגעהען לאססען,
אויך איהרע שיפפע פאָר קאָנסטאנטינאָפעל צו
ענטזענדען, אום דאָרט אויך איהרע אונטערטהא-
נען אונד אינטערעססען צו שיטצען. ענגלאנד
האנדעלט אלזאָ ניכט אבגעזאָנדערט אונד פער-
איינצעלט, זאָנדערן אין געמיינשאפט מיט דען איב-
ריגען מעכטען. **דיא געפאהר דעס קריעגעס
איזט נאָך ניכט צו ענדע, אונד ווירד אויך זאָ-
באלד ניכט פאָריבער זיין.** — דיא דויער דעס
וואפפענשטיללשטאנדעס איזט איינע אונבעשטימם-
טע, זיא קאנן יעדען טאג געבראָכען ווערדען, זאָ
דאס דאנן אם דריטטען טאגע דער קריעג וויעדער
פאָרטגעזעטצט ווערדען קאנן. — ענגלאנד בעזיטצט
יעטצט וואָהל קיינע זאָ גראָסע ארמעע, זיא קאנן
אבער איין קירצעסטער צייט זעהר בעדייטענד פער-
גראָסערט ווערדען. פאָן דיעזען פיר קריעגס-צוועקע
בעוויללינטען געלדערן ווירד איין טהייל פעראויס-
גאבט ווערדען, אום דיא ענגלישע ארמעע מארש-
בערייט צו מאכען. — דיא בעזאָרגניססע אונד דיא
פאָרטדויערנדע אונגעוויסהייט דער לעטצטען יאה-
רע זינד אונס אונערטרעגליך געוואָרדען, וויר
מיססען שאָן איינמאל אויס דיעזער עוויגען אונגע-
וויסהייט הערויסקאָממען. — אויף אונזערע אנפרא-
גען אן דיא רוסישע רעגיערונג וועגען דעם איינ-
צוגעס דער רוסען אין קאָנסטאנטינאָפעל האבען
וויר נאָך קיינע אנטוואָרט ערהאלטען; אבער וויר
וויססען זאָ פיעל, דאס עס אין רוסישער מאכט
שטעהט, איננערהאלב דריי טאגע נאָך קאָנס-
טאנטינאָפעל פאָרצוריקען, דא דיא רוסען אללע
טירקישען פערטהיידיגונגס-ווערקע וועסטליך פאָן
קאָנסטאנטינאָפעל אין איהרען הענדען האבען.“

זאָ לויטעט דיא האָב-וויכטיגע רעדע דעס
ענגלישען מיניסטערס! וויר זעהען נון, דאס זיך
דיא אָריענטאלישע אנגעלעגענהייט וויעדער צו
זעהר צוגעשפיטצט האט. דיא לאגע איזט נון נאָך
מעהר פערוויקעלט, אונד ווער וויים, אָב וויר אוים
דערזעלבען מיט גראדען גליעדערן הערויסקאָם-
מען ווערדען.

וויר האבען דיא רוסישען וואפפענשטילל-
שטאנדס - בעדינגונגען שאָן צו וויעדערהאָלטען
מאלען אויף פערשיעדענערלייא וויזע מיטגע-
טהיילט; אבער ערסט פאָרגעסטערן האט איינע
רוסישע א מ ט ל י כ ע דעפעשע דען איינגענט-
ליכען אונד ריכטיגען וואָרט-לויט דיעזער בעדינ-
גונגען פעראָפפענטליכט. דיעזער לויטעט: 1) בול-
גאריען ווירד איין פירסטענטהום מיט זעלבסט-
שטענדיגער קאטהאָלישער פערוואלטונג אונד
לאנדוועהר, ווירד בלאָס אונטער אָבער-אויפזיכט
דעם סולטאנס שטעהען אונד דעמזעלבען איינען
יעהרליכען טריבוט לייסטען. 2) דיא טירקישע
ארמעע דארף זיך אין בולגאריען ניכט אויפהאל-
טען. 3) מאָנטענעגראָ ווירד אום זאָ פיעל טיר-
קישעס געביעט פערגראָסערט, וויא פיעל עס אים
יעטציגען קריעגע דורך זיינע ארמעע בעזעטצטע.
4) סערביען אונד רומעניען בלייבען גענצליך אונ-
אבהענגיג, סערביען בעקאָממט איינען קליינען
צו-וואכס, אונד רומעניען בעקאָממט אנשטאטט
בעסאראביען דיא טירקישע דאָברודשא. 5) דיא
טירקייא מוס איינע קריעגס-ענטשעדיגונג אן רוס-
לאנד צאהלען; דיא האָהע דער סוממע איזט נאָך
ניכט בעשטיממט אונד מוס געראדע ניכט אין
בארעם געלדע געצאהלט ווערדען. 6) דער סול-
טאן ווירד זיך מיט דעם רוסישען קאיזער דאהין
פערשטענדיגען, דאס נור רוסלאנד דאס רעכט
האבען זאָללע, זיינע שיפפע אויף דעם מעערע פאָר
קאָנסטאנטינאָפעל אויפהאלטען צו לאססען. —
7) נאָך אננאהמע דיעזער 6 וואפפענשטיללשטאנדס-
בעדינגונגען זאָללען זיך דיא טירקישען פריעדענס-
געזאנדטען זאָפאָרט נאָך אָדעסא אָדער סעבאס-
טאָפעל בעגעבען, אום דאָרט מיט דען רוסישען
געזאנדטען דיא וויטערען פריעדענס-בעדינגונגען
צו פערהאנדלען. — 8) דיא דויער דעם וואפפענ-
שטיללשטאנדעס איזט איינע אונבעשטיממטע, זיא
קאנן יעדען טאג צו ענדע זיין, נור מוס דרייא
טאגע צופאָר אנגעקינדיגט ווערדען, דאס דיא
פיינדזעליגקייטען וויעדער בעגיננען. — 9) עס
שטעהט דען רוסישען ארמעע-קאָממאנדאנטען
פרייא, אויך נאָך דעם וואפפענשטיללשטאנדע איי-
ניגע טירקישע אָרטשאפטען אָדער פעסטונגען
אָהנע קאמפף צו בעזעטצען, ווען דיעס אוים בע-
זאָנדערן מיליטערישען גרינדען נאָטהווענדיג ווער-
דען זאָללטע.

דורך דיעזע 9 פונקטע ליעגט נון דיא טירקייא
גאנץ געבונדען צו דען פיסען רוסלאנדס. דיא רו-
סען קאָננען נאָך הייטע אין דער טירקייא איבער-
אלל פאָרמארשירען, וואָהין זיא נור זעלבסט וואָל-
לען, אונד ווען עס דער טירקייא ניכט געפעללט,
זאָ הארט דער וואפפענשטיללשטאנד אויף — אונד
דיא טירקייא ווירד פאָן רוסלאנד וויטער פאָרט-
געשלאגען! —

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דעם ענגלישען שטאאטס-מאננע גלעדסטאָן
דיא פענסטער איינגעוואָרפען.) בעקאננטליך וואר
עס דער געוועזענע מיניסטער-פרעזידענט גלעדסטאָן
אין לאָנדאָן, וועלכער דאפיר ארבייטעטע, דאס
דער פריעדע מיט רוסלאנד „אום יעדען פרייז“
אויפרעכט ערהאלטען בלייבע. ער מאכטע דענן
אויך דער רעגיערונג, וועלכע פאָם פארלאמענטע
דיא בעוויללינגונג פאָן 6 מילליאָנען שטערלינג
פאָרדערטע, אום פיר יעדען פאלל פאָרבערייטעט
צו זיין, אונגעהייערע שוויעריגקייטען. אלס אבער
פלאָטצליך וויא איין בליטץ אוים הייטערעם הימ-
מעל אין לאָנדאָן דיא נאכריכט איינטראף, דאס
דיא רוסישע ארמעע אין קאָנסטאנטינאָפעל איה-
רען איינצוג געהאלטען, דא פערזאממעלטע זיך
איינע גראָסע פאָלקס-מענגע אונד ווארף דעם
רוסען-פריינדליכען גלעדסטאָן דיא פענסטער איין.
מערקווירדיג איזט עס, דאס מאן אויך הייטע
ניכט מיט בעשטיממטהייט וויים, אָב דיא רוסען
ווירקליך אין קאָנסטאנטינאָפעל איינגעצאָגען זינד
אָדער ניכט. אלליין איינע דרייפאכע ווירקונג האט-
טע דיעזע נאכריכט דענן דאָך: דעם גלעדסטאָן ווארו-
דען נעמליך דיא פענסטער איינגעוואָרפען, דער
רעגיערונג ווארדען דיא געפאָרדערטען געלד-
מיטטעל בעוויללינט, אונד — וואס נאטירליך דאס
וויכטיגסטע — איינע אנצאהל פאָן ענגלישען
קריעגס-שיפפען איזט נאָך דען דארדאנעללען
ענטזענדעט וואָרדען. אלל דאס איזט דיא ווירקונג
איינער איינציגען דעפעשע. אבער דיעזע דעפעשע
האטטע פיר בעאקאָנספיעלד (דע איזראעלי) אויך
נאָך דיא ערפרייליכע ווירקונג, דאס ער אויף דעם
וועגע פאָן זיינער וואָהנונג צום פארלאמענטע פאָן
איינער צאהלרייכען פאָלקס-מענגע מיט לויטעם
פריידענ-רופען בעגריסט ווארדע. דיעזע ביידען

אונד שעדליכקייט איינעס הארטען געזעטצעס מאַך קרעפֿטען צו מילדערן. עבענזאָ הילפֿט אויך דאס בעסטע געזעטץ ניכט, ווענן עס זיך אין הענדען פֿאָן שלעכטען מענשען בעפֿינדעט. דאס זעהען וויר נון אויך בעציגליך יענעס געזעטצעס, וועלכעס פֿאָן דער גלייכשטעללונג דער יודען שפּריכט. אין איינעם מענשען-פֿריינדליכען שטאאטע קאָננטען יודען מיליטער-אַרצטע ווערדען, נאָך בעפֿאָר מאן פֿאָן איינער יודען-עמאנציפּאציאָן אויך נור טרייממטע. אין דרעזדען יעדאָך, דער הויפּטשטאדט דעם פֿערקאָממענען זאכסען, ניטצט אויך דאס גלייכבערעכטיגונגס-געזעטץ ניכט, זאָ דאס מאן איינעם יודען איינע שטעללע פֿערוויינגערטע, ביז ער אן זיך דיא טויפֿע פֿאָרנעהמען ליעס! אין בעצוג אויף זאכסען מיססען וויר דאהער אויסרופֿען: דא איזט מיט אללען גוטען געזעטצען ניכטס געהאָלפֿען; ניכט דיא געזעטצע, זאָנדערן דיא מענשען מיססען דאָרט פֿערבעססערט ווערדען! —

נייעסטעס.

דיא הייטע פֿריה היער איינגעטראָפֿפֿענען רוסישען דעפּעשען זוכען דען איינצוג דער רוסען אין קאָנסטאנטינאָפּעל גענצליך אבצולייגנען. אונד אין דער טהאט לאָססט זיך היעריבער נאָך ניכט בעשטיממטעס מעלדען, דא דער טעלעגראַפֿענדראהט צווישען וויען אונד קאָנסטאנטינאָפּעל פֿאָן דען רוסען אבגעשניטטען וואורדע. — אין לאָנדאָן הערשטע נאָך געסטערן דיא גראָסטע אייפֿערונג אים פּארלאמענטע, טראָטצדעם פֿירסט גאָרטשאקאָף אן דען רוסישען געזאנדטען אין לאָנדאָן טעלעגראַפֿירטע, דאס דיא נאכריכט דער ענגלישען צייטונגען איבער דען איינמארש דער רוסען אין קאָנסטאנטינאָפּעל נור ערדיכטעט זייא. — אים ענגלישען פּארלאמענטע זאגטע דער ענגלישע מיניסטער, דאס ער ביז יעטצט נור זאָ פֿיעל וויים, דאס דיא רוסען שאָן ניכט וויים פֿאָן קאָנסטאנטינאָפּעל שטעהען, אונד דאס דיא טירקען געצוואונגען זינד, זיך צוריקצוציעהען. דיא ענגלישע רעגיערונג האט זיך אינדעססען דירעקט אן דען רוסישען קאיזער געוועגדעט אונד איהן אן זיין פֿערשפּרעכען עראיננערט, וועלכעס דאהין לויטעטע, דאס ער קאָנסטאנטינאָפּעל נור אים אייסערסטען פֿאללע (ווענן עס זעהר נאָטהווענדיג ווערדען זאָללטע) בעזעטצען לאססען ווערדע.

הייטע ווירד נון אים ענגלישען פּארלאמענטע איבער דיא פֿאָרדערונג דער רעגיערונג, דיא געלד-מיטטעל צום קריעגע צו בעוויללינען, אבגעשטיממט. וויא מאן נון מיט בעשטיממטהייט מעלדעט, זאָ ווערדען יעטצט זעלבסט דיא געגנער דער ענגלישען רעגיערונג פֿיר דיא בעוויללינונג דער קריעגס-געלדער שטיממען.

וויען 7-טען פֿעבער. מאן גלייבט ניכט מעהר דאראן, דאס דיא קאָנפֿערענץ אין וויען צו שטאנדע קאָממען ווירד. זיא ווירד וואהרשיינליך אין לאָזאַנן (אין דער שווייץ) צוזאממענטרעטען.

אטהען 7-טען פֿעבער. אָבוואָהל שאָן 18000 גריעכען דיא גרענצע נאָך דער טירקייא איבערשריטטען האבען, זאָ ווערדען זיך דיעזע דאָך באלד וויעדער צוריקציעהען, דא דיא גריעכען פֿאָר דען טירקישען קריעגס-שיפֿפֿען פֿירכטען. איבריגענס גלויבט מאן, דאס דער גריעכישע קריעג זאָ שנעלל ענדעט, וויא ער בעגאָנגען.

לאָנדאָן 7-טען פֿעבער. דער טירקישע מיניסטער ערקלערטע דעם ענגלישען געזאנדטען גאַנץ אָפֿפֿען, דאס זיך נון דיא טירקייא ליעבער גענצליך אן רוסלאנד איבערליעפֿערט האט, דא זיא ביז יעטצט פֿאָן ענגלאנד נור בעטראָגען וואורדע. זיא האָפֿפֿטע אויף ענגלישע הילפֿע, אונד דא זיא ניכט קאם, זאָ פֿערבאנד זיך דיא טירקייא ליעבער מיט איהרעם אָפֿפֿענען פֿיינדע, אלס מיט דעם פֿאלשען פֿריינדע.

לאָנדאָן 7טען פֿעבער, אבענדס. טראָטצדעם דער היעזיגע רוסישע געזאנדטע דען איינצוג דער רוסען אין קאָנסטאנטינאָפּעל לייגנעטע, בעהויפּטען דאָך דיא היעזיגען צייטונגען, דאס זיא גאַנץ גלויבווירדיגע נאכריכטען פֿאָם בערייטס געשעהענען איינצוגע דער רוסען אין קאָנסטאנטינאָפּעל האבען.

אללער-נייעסטע דעפּעשען.

פּעטערסבורג 8. פֿעבער. אם 3-טען פֿעבער (אלזאָ נאָך 3 טאגע נאָך דעם וואפֿפֿענשטיללשטאנד) האבען דיא רוסען צווייא טירקישע שטעדטע אין דער דאָברודשא ערשטירמט, פֿיער טירקישע אייזענבאהן-בריקען געשפּרענגט אונד 40 טירקען געפֿאנגען. — לויט דער וואפֿפֿענשטיללשטאנדס-בעדינגונגען מיססען פֿאָלגענדע טירקישע קיסטען (מעערעס-געגענדען) אן דיא רוסען איבערלאססען ווערדען: 1) דיא גאנצע קיסטע פֿאָן מידיא (6 מיילען נאָרדליך פֿאָן קאָנסטאנטינאָפּעל) ביז צור דאָנוי-מינדונג. 2) דיא קיסטע אם מארמארא מעער (אָסטליך פֿאָן קאָנסטאנטינאָפּעל) — אונד 3) אויך דיא מעערעס-קיסטע אים זידען דער טירקייא. — (אלזאָ בייגאהע אללע מעערעס-קיסטען דער איראָפּעאישען טירקייא.)

לאָנדאָן 8-טען פֿעבער. דיא ענגלישע רעגיערונגס-צייטונג „מאָרנינג פּאָסט" מעלדעט דען איינצוג דער רוסען אין קאָנסטאנטינאָפּעל אלס גאַנץ זיכער אונד געוויס.

לאָנדאָן 8-טען פֿעבער. דאס פּארלאמענט האָלט פֿאָרטוועהרענד זיטצונג, ערסט הייטע זאָלל דער קריעגס-קרעדיט פֿיר דיא רעגיערונג בעוויליגט ווערדען. — אין דער געסטריגען אבענדזיטצונג ערטהיילטע דער מיניסטער פֿאָלגענדע ערקלערונג: „טראָטצדעם דער וואפֿפֿענשטיללשטאנד שאָן אבגעשלאָססען וואורדע, דרינגען דיא רוסען דאָך געגען קאָנסטאנטינאָפּעל פֿאָר. דיא שטאדט טשאטאלדיא, וועלכע דיא פֿאָרפֿעסטונג פֿאָן קאָנסטאנטינאָפּעל בילדעט, וואורדע פֿאָן דען רוסען מיט געוואלט בעזעטצט, טראָטצדעם זיך דער טירקישע בעפֿעהלסהאבער אויף דען וואפֿפֿענשטיללשטאנד בערופֿען אונד דאגעגען פּראָטעסטירט האט. דיא טירקישע רעגיערונג איזט היעריבער זעהר אויפֿגעבראכט אונד ריכטעטע איהרע בעשווערדען אן דען רוסישען גראָס-פֿירסטען ניקאָלויס. אויך דיא סערבען בעאכטען דען וואפֿפֿענשטיללשטאנד ניכט, ריקען וויטער פֿאָרווערטס אונד צערשטאָרען טירקישע אָרטשאפֿטען. זייט דער אונטערצייכנונג דעס וואפֿפֿענשטיללשטאנדעס זינד שאָן 8 טאגע פֿערשטריכען, אונד דאָך האט דיא טירקייא פֿאָן רוסלאנד נאָך קיין שריפֿטליכעס פּראָטאָקאָלל היעריבער. דיא אייגענטליכען בעדינגונגען זינד נאָך אונבעקאננט. דיא רוסען האבען זיך דעראָרט פֿאָר קאָנסטאנטינאָפּעל גענדרענגט, דאס יעטצט קאָנסטאנטינאָפּעל זיך גאר ניכט פֿערטהיידיגען קאַנן, דער פֿאָן דען רוסען שאָן בעזעטצטע אָרט טשאטאלדיא איזט איין טהייל דער טירקישען פֿערטהיידיגונגס-ליניען.

ראָם 8-טען פֿעבער. דער וואטיקאן (רעזידענץ-פּאלאסט דעם פּאבסטעס) איזט יעטצט גענצליך אבגעשפּעררט, ניעמאנדעם איזט דער איינטריטט געשטאטטעט, פֿאָר דעם וואטיקאן איזט איינע גראָסע וואכע אויפֿגעשטעללט, דיא בעהאָרדען האבען אללע נאָטהיגען פֿאָרזיכטס-מאסרעגעלן ערגריפֿפֿען, אים אונרוהען צו פֿערמיידען.

געשעפֿטסבעריכט

ווייצען טהיים 400 מעטר-צטר׳ 78,5 קילאָ 12,15 גולד. — 300 מעטער-צטר׳ 78,2 קילאָ 12·15 גולד. 100 מעטר-צטר׳ 78,3 קילאָ 12,10 גול. 100 מעטר. צטר׳ 78,5 קילאָ 11·70 גולד.

קאָרן 7,40 גולדען.

ווייצען פּער פֿריה-יאהר 10.70—10.80 גולדען

קוקורוץ פּער מאי 7,30 — 7·35 גול.

האַפֿער פּער פֿריה-יאהר 6,58 — 6,62 גולד.

פּעסטער שלאכטפֿיעה-מארקט. בייא דער אם 7-טען ד. מ. היער אבגעהאלטענען פּעסטער וואָכענמארקטע וואורדען 1659 שטיק גראָס- אונד 1490 קליין-פֿיעה צו מארקטע געבראכט. היעפֿאָן וואורדען פֿערקויפֿט: 12 שטיק שטיערע, פּער שטיק פֿאָן 80 — 145 גולדען. — 730 אָכסען דאס פּאאר פֿאָן 180—305 גולד. 687 קיהע דאס פּאאר פֿאָן 115—180 גול. 130 מעלק-קיהע דאס שטיק פֿאָן 65—100 גול., 95 שטיק ביפֿפֿעל דאס פּאאר צו 160—205 גול., 502 שטיק קעלבער דאס שטיק פֿאָן 16 24 גול. — 888 שטיק לעממער דאס פּאאר $4^1/_2$—7 גול פּרייזע פּער 100 קילאָ: אָכסען-פֿלייש 48—52 גולדען קוה-פֿלייש 42—48 גול., קאלב-פֿלייש 60—80 גולד. — ביפֿפֿעל-פֿלייש 40—44 גולד.

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 6-טען פֿעבער 1877.

בריננ 33 5 52 69 80

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער : מאיר בר״י רייז.

קורז-טאבעללע פֿאָם 7. פֿעבער

געלד-קורז

	קר.	סל.
זילבער-אגיאָ	103	70
דוקאטען	5	59
קאמערייך-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פֿראנקס)	9	43
נאפּאָלעאָנדאָר	9	43
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	25
20 מארקשטיקע	11	62
פּאַפּיער רובעל	1	30

לאָזע.

	קר.	סל.
1839-ער ראָטשילד-לאָזע גאנצע	302	—
דעטטא פֿינפֿטעל	302	—
1854-ער 4 פּראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	108	75
1860-ער " גאנצע	112	50
דעטטא " פֿינפֿטעל	121	25
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	139	75
דעטטא " 50	138	—
קאססא רענטענשיינע	24	—
טירקען-לאָזע	14	50
קרעדיט-לאָזע	162	—
קלארי-לאָזע צו 40 גולדען	29	—
דאָנוי-דאמפּפֿשיפֿפֿאהרטס-לאָזע	95	—
אינסבריקער לאָזע	13	25
קעגלעוויטש " צו 10 גולדען	13	25
קראַקויער " " 20	14	75
אָפֿנער " " 40	29	—
פּאלפֿי " " 40	28	25
רודאלפֿלאָזע " 10	13	50
סאלם-לאָזע " 40	38	25

לאָזע.

	קר.	סל.
זאלצבורגער לאָזע צו 20 גולדען	15	—
סט. גענאָיס " " 40	29	—
סטאניסלויער " " 20	21	50
פּאַלפֿי " " 100	119	—
דעטטא " " 50	61	—
וואלדשטיין " " 20	23	—
ווינדישגרעטץ " 20	25	50
אונגארישע פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	78	50
דעטטא צו 50 גולדען	78	—
וויענער לאָזע	87	75

ווערטה-פּאַפּיערע.

	קר.	סל.
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	78	75
טעמעשוואר-באנאטער	78	—
זיעבענבירגישע	77	—
גאליציש	86	25
בוקאָווינער	82	50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	100	75
וויינצעהענט-אבלעזונגס-אָבליגאציאָנען	82	—
פּפֿאנדבריעפֿע דער אונגארישען באָדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פּראָצענט	94	—
דער אונגארישען היפּאָטעקען באנק צו 5 איינהאלב פּראָצענט	79	50
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פּראָצענט	—	—
דעטטא צו 6 פּראָצענט	—	—
דער פּעסטער קאממערציאל-באנק	91	75

פֿרוכט- אונד מעהל-פּרייז-טאבעללע.

פֿריכטע		קוואליטעט פּער העקטאָל.	פּער 100 קילאָגר.
ווייצען	נייער באנאטער	74	10.45—10.55
"	"	75	10.65—10.75
"	"	76	10.85—11.—
"	"	77	11.20—11.30
"	"	78	11.45—11.55
"	"	79	11.65—11.75
"	"	80	—.——.—
"	טהייס	74	10.80—10.90
"	"	75	11.——11.20
"	"	76	11.30—11.40
"	"	77	11.50—11.50
"	"	78	11.70—11.85
"	"	79	11.95—12.05
"	"	80	—.——.—
"	פּעסטער באָדען	74	10.55—10.65
	"	75	10.80—10.95
"	"	76	11.15—11.20
"	"	77	11.25—11.35
"	"	78	11.45—11.60
"	"	79	11.70—11.75
"	"	80	—.——.—
"	ווייסענבורגער	74	10.70—10.80
"	"	75	10.90—11.10
"	"	76	11.20—11.30
"	"	77	11.40—11.50
"	"	78	11.60—11.75
"	"	79	11.85—11.95

פֿריכטע	קוואליטעט פּער העקטאָל.	פּער 100 קילאָגר.
קאָרן	72	7.35—7.50
גערסטע מאלץ	62	8.75—8.25
גערסטע פֿוטטער	62	7.55—7.40
האַפֿער	41	6.65—6.50
קוקורוץ באנאטער		.——.—
אנדערער	73	7.45—7.40
הירזע		7.25—7.—

	פּער		פּער 100 קילאָגר.
ווייצען	אָקטאָבער		—.—
			—.—
	פֿריהיאהר		10.70
קוקורוץ			7.30
גערסטע			—.—
האַפֿער	פֿריה-יאהר		6.58—
			—.—
רעפּס			—.—

באללען-מעהל

		קר. סל.
נומער 0		23 50
" 1		22 75
" 2		22 —
" 3		21 40
" 4		20 —
" 5		18 50
" 6		17 40
" 7		15 40
" 8		12 30
" $8^1/_2$		10 80

שפּיריטוס:		
אלטע	פּראָצענט	32,80
נייע		30,50

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1878 Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

אום זאָ וועניגער קיממערט, אלס יא דיא ענגלישע קירכע פֿאָם פאבסטע גאנץ אונאבהענגיג איזט. — יא, נאָך מעהר! איין טהייל דער קארדינעלע ווינשט זאָגאר, דאס דער נייע פאבסט איבערהויפּט ניכט אין ראָם וואָהנע, זאָנדערן אין מאלטא זיינען בלייבענדען זיטץ נעהמען מאָגע. אלל דאס דירפֿטע נאָך מאנכען קאמפף הערפֿאָררופֿען. —

* (איינע גט-שווינדעל-פֿאבריק אין פאריז.) דער וויענער „פרעססע" ווירד אויס פאריז בעריכטעט: בעקאננטליך איזט אין פֿראנקרייך אויך דען יודען דיא עהע-שיידונג געזעטצליך פֿערבאָטען. דיא ראבבינען אין פֿראנקרייך לאססען זיך דאהער אונטער קיינער בעדינגונג הערביי, ביי איינעם יידישען עהע-פאאר איינען שיידונגס-אקט פֿאָרצונעהמען. עס ווערע אבער טראָטצדעם אין איררטהום, וואָללטע יעמאנד גלייבען, דאס אין פאריז ווירקליך קיין גט פֿאָרקאָממע. אים געגענטהיילע. עבען וועיל דען אנגעשטעללטען ראבבינען דיא פֿאָרנאהמע איינעס שיידונגס-אקטעס געזעטצליך אונטערזאגט איזט, שטעהט היער אים געהיימען איינע פֿאָרמליכע גט-פֿאבריק אים בעטריעבע. פֿיעלע הערגעוואנדערטע פֿרעמדע לאססען היער דורך זאָגענאננטע „לומדים" פֿאָן איהרען פֿרויען זיך שיידען, וואס נאטירליך אים געהיימען, אין איינעם קעללער, צו געשעהען פֿפֿלעגט. — יינגסט האט איין זאָלבער שווינדעל-גט היער פֿיעל ערגערניס הערפֿאָרגערופֿען. איין פֿאָלנישער יודע, נאמענס מנחם ליעווין הייראטעטע אין קידאן (אונווייט קאָוונא אין ליטהויען) איינע פֿרויא. נאכדעם ער דערזעלבען דיא פֿאאר גולדען דורכגעשלאגען, ליעס ער דיא אונגליקליכע „זיטצען". פֿיער פֿאָללע יאהרע האָרטע ניעמאנד פֿאָן דיעזעם פֿליכטלינג. אים פֿערפֿלאָססענען זאָממער ערהיעלט דיא אונגליקליכע פֿרויא פֿאָן איהרעם מאננע איינען בריעף, וואָרין זעלבע אויפֿגעפֿאָדערט ווארדע, זאָגלייך נאך פאריז צו קאָממען, דא ער זיך דאָרט איין געשעפֿט געגרינדעט האבע. דיא ארמע פֿרויא פֿערקויפֿטע אללעס, וואס זיא האטטע, אונד רייזטע נאך פאריז, אין דער האָפֿפֿנונג, היער ענדליך מיט איהרעם מאננע צוזאממען לעבען צו קאָננען. דאָך וועלכע טיישונג! דער מאנן וואָללטע פֿאָן איינעם צוזאממענלעבען מיט זיינער פֿרויא ניכטס וויססען. דיעזער ליעס זיך פֿיעלמעהר אים געהיימען איינען „גט" פֿאבריצירען. נון וואגטע ער אבער ניכט, זיינעם ווייבע איינען „גט" אויפֿצונאָטהיגען, דא יא, וויא בערייטס ערוועהנט, דיא עהע-שיידונג אין פֿראנקרייך איבערהויפּט געזעטצליך אונשטאטטהאפֿט איזט. וואס טהאט נון דיעזער בעטריגער? ער ליעס דיעזען גט הייםליך אין איין קלייד דער ארמען פֿרויא הינייננעהען, וועלכעס זיא דאמאלס עבען אין איהרעם אָפֿפֿענען קאָפֿפֿער ליעגען האטטע. דיא אונגליקליכע פֿרויא, דיא פֿאָן ניכטס וואוסטע, צאָג ענדע דעם מאָנאטס תשרי צופֿעלליג דיעזעס קלייד אן. קוים דאס זיא אויס איהרעם קווארטיער געטרעטען וואר, אלס איינינע פֿריינדע איהרעס בעטריגערישען מאננעס דערזעלבען צוריעפֿען: „דוא ביזט געשיעדען! דוא ביזט געשיעדען! דער גט בעפֿינדעט זיך אינטער דעם פֿוטטער דיינעס קליידעס!" דיא אונגליקליכע פֿרויא טרעננטע זאָגלייך דאס פֿוטטער אויף אונד זאה צו איהרעם שרעקען, דאס זיך אונטער דעם פֿוטטער ווירקליך איין גט בעפֿאנד. זיא שלוג נאטירליך געוואלטיגען לערם. נון ווארדע אן דיא ראבבינען צו קאָוונא, ביאלסטאָק, לאָנדאָן אונד אן דר' הילדעסהיימער אין בערלין געשריעבען, וועלכע אללע דיעזען גט אלס „פסול" ערקלערטען, דא ניעמאנד וויים, ווער דענזעלבען האט מסדר געוועזען, אונד פֿערנער אויך דיא עדים פֿאָן ניעמאנדעם געקאננט זינד! איבערדיעס האט דער ראבבינער דר' אדלער אין לאָנדאָן איינען גט אויס דער פאריזער שווינדעל-פֿאבריק נאָך ניע אנערקאננט. טראָטצדעם אונד אללדעם ליעבען עס פֿאָלנישע יודען, עבען אין פאריז איהרע עהע-שיידונגען דורכצופֿיהרען, וועיל איהנען איינע זאָלכע פֿאבריקס-וואארע נאטירליך בילליגער צו שטעהען קאָממט!

* (אלטער נח — אין דער הויפּטשטאדט.) דער שווינדלער אלטער נח, איבער וועלכען וויר בערייטס זאָ אָפֿט בעריכטעט האבען, בעפֿינדעט זיך געגענווערטיג אין אונזערער הויפּטשטאדט אונד צוואר אים פֿעראיינע מיט זיינער יונגען פֿרויא, דיא דערזעלבע פֿאָר קורצעם אין האָמאננא געהייראטהעט. אלטער נח איזט אינדעס ניכט נאָך אונזערער הויפּט-שטאדט געקאָממען, אום אויך היער מיט זיינען שווינדעלייען אויפֿצוטרעטען; ער ווארדע היערהער פֿיעלמעהר געבראכט אונד צוואר אינטער אויפֿזיכט דער פּאָליציי. ער לאנגטע היער מיטטעלס אייזענבאהן אם שבת איין אונד ווארדע נאטירליך זאָגלייך אין האפֿט גענאָממען, וועהרענד זיינע יונגע פֿרויא אויף פֿרייעם פֿוסע בליעב. וויא עס הייסט, וואר עס דער מיניסטער דעם אינגערן, אויף דעססען בעפֿעהל דיא זעמפּלינער קאָמיטאטס-בעהאָרדע דיעזען פֿפֿיפֿפֿיגען שווינדלער נאך פעסט אבליעפֿערטע. וואס איהם היער געשעהען? וויר גלויבען ניכט, דאס מאן דענזעלבען בעשטראָפֿען קאָננטע. אים גרונדע גענאָממען איזט אלטער נח ניכט מעהר אלס עטווא איינע קארטען-אויפֿשלעגערין, דיא דען לייכט-גלייביגען לייטען פֿיר איהרע דוממען פּראָפֿעצייהונגען עבענפֿאללס איינינע קרייצער הערויסלאָקט. ווענן נון אלטער נח ניכט איינינע קרייצער, זאָנדערן איינינע גולדען הערויסגעלאָקט, זאָ איזט ער היעפֿיר נור קליגער, ניכט אבער מעהר פֿערברעכער אלס איינע קארטען-אויפֿשלעגערין. זאָלאנגע אלזאָ דער שטאאט קיינע קארטען-אויפֿשלעגערין פֿערפֿאָלגט, האט ער אויך דאס רעכט ניכט, דיא שווינדעלייען דעם אלטער נח צו בעשטראָפֿען. איבערדיעס עראכטען וויר איין זאָלכעס איינגרייפֿען דעם שטאאטעס פֿיר האָכסט שעדליך, דא דיעזעס דעם אלטער נח נור נאָך מעהר אנהענגער פֿערשאפֿפֿען ווירדע. אין פֿריהערען יאהרהונדערטען וואָרען דיא געריכטע מיט זאָגענאננטען העקסען-פּראָצעססען איבערהויפֿט. יע מעהר מאן דיא זאָגענאננטען העקסען פֿערפֿאָלגטע, דעסטאָ מעהר אנהאנג פֿאנדען דיאזעלבען אונטער דעם דוממען פֿאָלקע. דא טראט איין אויפֿגעקלערטער אונגארישער קאָניג אויף אונד בראכטע פֿאָלגענדעס געזעטץ איין: „איבער העקסען-פּראָצעססע זאָלל ניכט מעהר געאורטהיילט ווערדען, דא העקסען איבערהויפּט ניכט עקסיסטירען!" זייטדעם האט דאס פֿאָלק איבער העקסען נור געלאכט. עס ווערע דאהער בעססער, ווענן אויך דיעסמאל דער שטאאט זאגען ווירדע: „וואונדערטהעטער ווערדען ניכט פֿערפֿאָלגט, וועיל זאָלכע ניכט עקסיסטירען!" דאס ווירדע דעם אלטער נח אונד זיינעם גלייבען מעהר שאדען אלס דיא הערטעסטען פֿערפֿאָלגונגען. איבריגענס זאָלל אלטער נח איינען טירקישען פּאס האבען. ווענן דערזעלבע אלזאָ איין טירקישער אונטערטהאן איזט, זאָ ווירדע עס געוויס געניגען, דאס מאן דענזעלבען איבער דיא טירקישע גרענצע פֿיהרט. מערקווירדיג איזט'ס אללערדינגס, דאס זעלבסט דיא געגנער דעם אלטער נח אן זיינען שווינדעל גלייבען. זיא בעהויפּטען בלאָס, דאס ער זיינע וואונדער ניכט דורך „קבלה", זאָנדערן דורך „כשוף" בעווערקשטעלליגט, וועלכעס דערזעלבע אין קאירא (עגיפּטען) ערלערנט האבען זאָלל. מאן זיעהט אלזאָ, דאס אויך דיא דוממהייט „ערפֿינדעריש" איזט!

* (איינע אינטערעססאנטע צוזאממענקונפֿט.) אין דעם שאָנסטען פּאלאסטע דעס סולטאנס, וועלכער אונטער דעם נאמען דאָלמא-באגדשא בעקאננט איזט, ווערדען זאָעבען גלענצענדע פֿאָרבערייטונגען געטראָפֿפֿען צום עמפּפֿאנגע דעס רוסישען גראָספֿירסטען ניקאָלויס. אללענפֿאללס איינע אינטערעססאנטע צוזאממענקונפֿט דאס, וואָ דער בעזיעגטע דען זיעגער אין זיינעם פּאלאסטע עמפּפֿאנגען ווירד; וואהרליך! דיא וועלט-געשיכטע איזט דאָך דיא

שפּיעלטע דיא בעסטען שטיקע צום ענטציקען דער גאנצען געזעללשאפֿט.

מאנס ראָויף בעגעגנעטע דער אָרטס-גייסטליכע דער מאדאמע ראָווע אונד מאכטע איהר העפֿטיגע פֿאָרווירפֿע, דאס נור זיא דען וועלטליכען באנקיער צו איינעם היילינגען מאכטע. דער גייסטליכע וואר זעהר אייפֿערזיכטיג, דאס מאן דען באנקיער פֿיר פֿראָממער אונד היילינגער היעלט, אלס איהן, אונד דאס מאן אללע הייקלען אנגעלעגענהייטען נור דעם באנקיער מיטטהיילטע, אונד ניכט איהם.

מאדאמע ראָווע וואָללטע איינער דירעקטען אנטוואָרט אויסווייכען אונד זאגטע: „וויא וואָרען דאָך נעכטען אבענד ביי לאָרד פּאלמערסטאָן! וויא האבען זיא זיך אונטערהאלטען?"

„גראָסארטיג! (אנטוואָרטעטע דער גייסטליכע) דיא מוזיק וואר שאָן, אבער נאָך שאָנער איזט אויך דיעזע פֿרויא גושטלער, וועלכע דיעזע מוזיק שפּיעלטע. דאבייא איזט זיא נאָך זאָ דעמיטהיג; זיא קעננט איהרע שטעללונג אונד איזט נאר ניכט, וויא אנדערע לייטע, וועלכע מיט מוזיק איהר בראָד פֿערדיענען. זיא מוס אויך אונזערעם פֿראָממען באנקיער געפֿאללען; ניכט וואהר?"

„יא, ער בענימט זיך איהר געגעניבער, וויא איין גיטער פֿאטער."

„לייכט מאָגליך, דאס ער זיך וויעדער פֿערהייראטהעט! ער שפּריכט יא אימטער פֿאָם היילינגען שטאנדע דער עהע. נון, היילינג מאג דער עהע-שטאנד זיין; אבער וויא זיא וויססען, האט ער ביי זיינער ערסטען פֿרויא דיעזע היילינגקייט ניכט בעוויעזען!"

„איך וויים עס ניכט! אונד דעם מונדע אייערער האָכווירדען פּאסט עס ניכט, אנדערע צו פֿערלייםדען אונד פֿאָן איהנען באָזעס צו שפּרעכען!"

„עס פּאסט ניכט? אהאָ! עס איזט זאָגאר אונזערע פּפֿליכט, דיא זינדען דער מענשען צו ענטדעקקען אונד דיעזע צו בעקעהרען! פֿאָר אכט טאגען וואורד איך אויפֿס דאָרף צו איינעם שטערבענדען גערופֿען, דא בעמערקטע איך פֿאָר דעם הויזע איינעס בויערס איינען שלאנקען מאנן, דער אין דען מאנטעל טיעף געהיללט וואר, אונד דען הוט טיעף איבער דיא איינען געדריקט האטטע, דאס מאן איהן יא ניכט ערקעננע. ער היעלט איין קליינעס קינד אין דען הענדען אונד קיססטע עס ליעבעפֿאָללער אונד צערטליכער, אלס מאן געוואָהנליך פֿרעמדע קינדער צו קיססען פֿפֿלעגט. דאנן גאב ער דיעזעס קינד דער אלטען בויערין צוריק, גאב איהר פֿיעל געלד, בעשטיעג זיין פֿפֿערד, וועלכעס אן דיא הויזטהיר געבונדען וואר, אונד ריטט פֿאָר מיר פֿאָריבער. פֿיר ווען האלטען זיא וואָהל דיעזען שלאנקען העררן?"

„איך קאנן עס ניכט ערראטהען, עס גיבט מעהרערע שלאנקע העררען אין ענגלאנד!"

„נון, אונזער היילינגער באנקיער! ער וואר עס! איך פֿערביינגטע מיך פֿאָר איהם, אונד געבע איהנען דיא פֿערזיכערונג, דאס ער זאָ ראָטה ווארדע, וויא דא איהרע זיידען-מאשע אויף דעם האלזע!"

„ווארום זאָללטע ער דענן ראָטה געוואָרדען זיין?"

„מיר וואר דאס אויך אויפֿפֿאללענד. אלס ער מיר אויס דעם געזיכטע וואר, טראט איך אין דאס בויערן-הויז, איך גלייבע, איך וואר דורסטיג, אונד וואָללטע איין גלאז וואססער; דא זאה איך מיר דאס קינד אן, דאס קינד זאה זיינעם פֿאטער, אונזערעם העררן באנקיער, גאנץ עהנליך פֿאָן זיינער איינציגען פֿרויא האטטע ער קיינע קינדער! דיא היילינגע קירכע מאָגע מיר ווייטער העלפֿען, אונד איך ווערדע אויך יענעס פֿרויען-ציממער, מיט דעם דיעזער היילינגע באנקיער דיעזעס פֿערבאָטענע פֿערהעלטניס האטטע, אויספֿינדיג מאכען. — יא, מאדאמע, איין וואהרהאפֿט פֿראָממער גייסטליכער מוס א ל ל ע ס וויססען, אללעס!"

פּלאָטצליך גינג איין זאָנדערבאר אויסזעהענדער מאנן פֿאָריבער, וועלכער דיא אויפֿמערקזאמקייט דער ביידען שפּרעכענדען אויף זיך לענקטע. דער פֿרעמדע וואר וויא איין אלטער מאטראָזע געקליידעט, זאה אבער, וויא איין זעע-רייבער אויס.

„זעהען זיא, מאדאמע, (זאגטע דער גייסטליכע) דיעזער מאנן, דער דאס אויסזעהען איינעס שורקען האט, זוכט היער עטוואס אן אללען פֿענסטערן, אונד לענקט זיינע שריטטע גערארע נאך איהרעם הויזע. ווער דיעזער זאָנדערבארע פֿרעמדלינג וואָהל זיין מאג?"

מאדאמע ראָווע בעגאב זיך נאך הויזע, אבער דער פֿרעמדע וואר דאָרט שאָן פֿריהער איינגעטראָפֿפֿען. — דער וואָלף זוכטע דאס לאמם, וועלכעס איהם ענטקאָממען איזט, אונד פֿאנד עס אויך! —

לעא האטטע איין עקסטרא-ציממער אים הויזע דער מאדאמע ראָווע, אונד דאָרט וואר אויך יעטצט איהר פֿאטער, דער רייבער יאקאָב, איינגעטרעטען!

עס וואר, וויא איין שלאג פֿאָם הימטעל. לעא קאָננטע פֿאָר שרעקען ניכט איינמאל שרייען! —

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

געגנער, נעמליך בעאקאָנספֿעלד אונד גלעדסטאָן (בעניאמין אונד ווילליאם) ליעגען זיך יא זייט בעגינן איהרער שטאאטס-מענישען ווירקזאמקייט אין דען האארען. דא קאם די איינפֿאכע דעפּעשע פֿאָם איינצוגע דער רוסען אין קאָנסטאנטינאָפּעל אונד פֿערשאפֿפֿטע דעם בעאקאָנספֿעלד דען זיעג.

*) (דער טאָדטע פאבסט אונד דיא נייוואהל איינעס פאבסטעס.) דאס אבלעבען דעם פאבסטעס, וואָריבער וויר בערייטס אין פֿאָריגער נוממער איינע קורצע מעלדונג געבראכט, האט נאטירליך אללע קאטהאָלישען שטאאטען אין איינע טיעפֿע אויפֿרעגונג פֿערזעטצט. דאס אינטערעססע פֿיר דיא אָריענטאלישע פֿראגע איזט האלב אונד האלב דורך דיעזעס עראייגניס אין דען הינטערגרונד געדרענגט וואָרדען. פֿרייליך האבען דיא טאָדטען, וויא דאס אללגעמיינע שפּריכוואָרט לויטעט, דאס רעכט פֿערלאָרען; זיא זינד באלד פֿערגעססען. דאס הויפּט-אינטערעססע דרעהט זיך אלזאָ ניכט אום דען פֿערשטאָרבענען, זאָנדערן אום דען נייא צו וועהלענדען פאבסט. שטירבט נעמליך איין וועלטליכער מאָנארך, דא קאָממט אונפֿערציגליך דער בעקאנטע שפּרוך צור געלטונג: „דער קאָניג איזט געשטאָרבען — עס לעבע דער קאָניג!" דאס הייסט: קוים האט דער קאָניג זיינע אויגען געשלאָססען, אלס אויך שאָן זיין רעכטמעסיגער טהראָן-ערבע צום קאָניג אויסגערופֿען ווירד. זאָ האט וויקטאָר עמאנועל פֿאָר איינעם מאָנאטע אונערוואַרטעט זיין לעבען בעשלאָססען, אונד נאָך אן דעמזעלבען טאגע ערטאָנטע אין ראָם דער פֿרייդיגע רוף: „עס לעבע דער קאָניג הומבערט!" אלל דאס פֿאָללציעהט זיך אין גראָסטער אָרדנונג. אנדערס יעדאָך געשטאלטען זיך דיא דינגע ביים אבלעבען איינעס פאבסטעס. דא גיבט'ס עבען קיינען געזעטצליכען נאכפֿאָלגער, זאָנדערן שטעהט דען קארדינעלען דער גאנצען קאטהאָלישען וועלט דאס רעכט צו, אוים איהרער מיטטע איינען פאבסט צו וועהלען. אונד דא איזט עס קיין וואונדער, דאס איין זאָלכער וואהל-אקט מיט גראָסען קעמפּפֿען פֿערבונדען איזט, דא דאָך יעדער קארדינאל דאהין צו שטרעבען זוכט, דאס דיא וואהל צום פאבסטע עבען א ו י ף א י ה ן פֿאללע. איבערדיעס האבען יא אויך דיא פֿערשיעדענען שטאאטען איין זעהר גראָסעס אינטערעססע אן דעם ערגעבניססע איינער פאבסט-וואהל. איזט דער אינטערשיעד וואהל דאָך איין זעהר גראָסער, אָב איין אויפֿגעקלערטער, פֿריעדליכער מאנן אויף דען פאבסטליכען שטוהל געזעטצט ווירד, דער מיט אללער וועלט אין פֿריעדען לעבען וויל — אָדער אבער איין מאנן אין דען בעזיטץ דער פאבסטליכען ווירדע געלאנגט, דער ניכט בלאָס דיא 200 מילליאָנען קאטהאָליקען דער וועלט, זאָנדערן אויך דיא פֿערשיעדענען מאָנארכען צו בעהערשען זוכט. מעהרערע מאָנארכען בעאנשפּרוכען דענן אויך דאס רעכט, דיא וואהל איינעס זאָלכ', אונדולדזאמען, הערש-זיכטיגען פאבסטעס צוריקצווייזען צו קאָננען. דאָך פֿאללט עס שווער, פֿאָן דיעזעם רעכטע פּראקטישען געברויך צו מאכען. איינע בערייטס געשעהענע זאכע קאנן ניכט „אונגעשעהען" געמאכט ווערדען. איין בערייטס געוועהלטער פאבסט ערשיינט ביי דער קאטהאָלישען בעפֿאָלקערונג אלס „געהייליגטע פּערזאָן". וויל אלזאָ איין מאָנארך איינע איינמאל פֿאָללצאָגענע פאבסט-וואהל ניכט אנערקענען, זאָ האט ער'ס נאטירליך ניכט בלאָס מיט דעם בעטרעפֿפֿענדען פאבסטע, זאָנדערן מיט דער גאנצען קאטהאָלישען וועלט צו טהון! דיא פֿערשיעדענען מאָנארכען שטרעבען דאהער נאָך רעכט-צייטיג אויף דען וואהל-אקט זעלבסט איינצוווירקען. דא זיא יעדאָך קיין שטימם-רעכט האבען, זאָ זוכען זיא איהרען וויללען דורך יענע קארדינעלע צור געלטונג צו בריינגען, וועלכע אין איהרען שטאאטען וואָהנען. דער קאמפּף, דען דיא קארדינעלע אלזאָ ביי דער וואהל איינעס פאבסטעס פֿיהרען, איזט אלזאָ צוגלייך דער קאמפּף איהרער בעטרעפֿפֿענדען מאָנארכען. אונטער זאָלכען אומשטענדען איזט עס נור נאטירליך, דאס דיא אייראָפּעאישען שטאאטס-מענגער אין דיעזעם אויגענבליקע ניכט בלאָס מיט דער אָריענטאלישען פֿראגע, זאָנדערן אויך מיט דער ניי-וואהל דעם פאבסטעס זעהר אייפֿריג בעשעפֿטיגט זינד. וויר וואָללען דאהער פֿאָם פֿערשטאָרבענען פאבסטע בלאָס אייניגע צינגע מיטטהיילען, אום דאנן דיא געברייכע ביי דער ניי-וואהל איינעס פאבסטעס צו שילדערן. שאָן פֿאָר יאהרען בראכטען וויר דיא מיטטהיילונג, דאס דיעזער פאבסט, פֿיאוס דער נייגטע, ביז צום יאהרע 1832 ערצ-בישאָף צו שפּאָלעטאָ וואר, וואָ דערזעלבע זיך אימטער אלס איין וואָהלטהעטער דער דאָרטיגען יודען-געמיינדע צייגטע. ביי זיינער ערפֿאָלגטען וואהל צום פאבסטע איבערייכטע איהם דער פֿאָרשטאנד דער יידישען געמיינדע צו שפּאָלעטאָ איינע אין העברעאישער שפּראכע אבגעפֿאסטע אדרעססע, וואָרין ער דענזעלבען צו זיינער נייען האָהען שטעללע בעגליקווינשטע. דער נייע פאבסט נאהם דיעזע אדרעססע, דיא ער מיט ציעמליכער גלייכגילטיגקייט דורכלאז, זעהר גנעדיג ענטגעגען אונד פֿערשפּראך דעם פֿאָרשטאנדע, דער יודען-געמיינדע צו שפּאָלעטאָ צו יעדער צייט זיינען שוטץ צו פֿערלייהען. וועגען דיעזער בעזאָנדערן גנאדע איינער יודען-געמיינדע געגענאיבער שפּרענגטען זיינע געגנער אוים, דאס ער זעלבסט פֿאָן יודען אבשטאממען מיססע. דיעזע אויסגעשטרייטע בעהויפּטונג בראכטע דען קלוגען פאבסט דורכאוים ניכט אויסער פֿאססונג. ער לעכעלטע היעריבער אונד זאגטע: „וואס ווערע דענן אויך דאראן, ווענן איך פֿאָן יודען אבשטאממען ווירדע. ווערע איך עטווא דעסהאלב ניכט ווירדיג, דען פאבסטליכען שטוהל איינצונעהמען? לעכערליך! אויך דער גרינדער דער קאטהאָלישען קירכע איזט יא פֿאָן יודען אבגעשטאממט! ווארום זאָללטע אלזאָ יעמאנד, דער פֿאָן יודען אבשטאממט, ניכט ווירדיג זיין, אלס פאבסט צו ווירקען, דער דאָך נור דער שטעללפֿערטרעטער דעס גרינדערס דעם כריסטליכען גלייבענס איזט!" — דיעזע קלוגע אייסערונג האט נאטירליך זיינע געגנער צום פֿערשטוממען געבראכט. איבערדיעס האט דער פֿערשטאָרבענע פאבסט איינען גראָסען זיעג אונד איינע געוואלטיגע ניעדערלאגע אויפֿצוּווייזען. איינען גראָסען זיעג — דא ער עס דורכזעטצטע, דאס דער פאבסט אלס „אונפֿעהלבאר" ערקלערט וואורדע! איינע געוואלטיגע ניעדערלאגע — דא איהם פֿאָם קאָניג וויקטאָר עמאנועל ניכט בלאָס דיא הערשאפֿט איבער דען פֿריהערען קירכען-שטאאט, זאָנדערן אויך זיינע הויפּטשטאדט ראָם וועגגענאָממען וואורדע. פֿיאוס דער נייגטע פֿערלאָר אלזאָ דיא וועלטליכע הערשאפֿט. מיט איהם האבען דיא פאבסטע אויפֿגעהאָרט, אלס רעגירענדע פֿירסטען אָדער מאָנארכען בעטראכטעט צו ווערדען. דעם פאבסט בליעב בלאָס זיינע בורג אין ראָם, דיא אונטער דעם נאמען „דער וואטיקאן" בעקאננט איזט. דעסהאלב קאם עס, דאס דיא ק א ט ה אָ ל י ש ע גייסטליכקייט בעשטרעבט וואר, דען פאבסט אלס איינען אונגליקליכען מענשען צו שילדערן, דער פֿאָן וויקטאָר עמאנועל אים וואטיקאן אלס געפֿאנגענער געהאלטען ווירד. אבער עבען דיעזער פּונקט דירפֿטע אויך ביי דער פֿאָרצונעהמענדען ניי-וואהל פֿאָן גראָסער וויכטיגקייט זיין. אין טהייל דער קארדינעלע וויל נעמליך האבען, דאס דיא ניי-וואהל ניכט אין ראָם, וועלכעס דיא הויפּט- אונד רעזידענצ-שטאדט דעס איטאליענישען קאָניגס געוואָרדען, פֿאָרגענאָממען ווערדע, זאָנדערן אין מאלטא. (מאלטא איזט איינע צו ענגלאנד געהאָריגע אינזעל אים מיטטעללענדישען מעערע מיט דער הויפּטשטאדט לאוואלעטטאָ.) דיעזער טהייל דער קארדינעלע בעהויפּטעט נעמליך, דאס דיא וואהל אין ר אָ ם פֿאָן דער איטאליענישען רעגירונג בעאיינפֿלוסט ווערדען קאָננטע, וועהרענד דיא ע נ ג ל י ש ע רעגירונג אום דאס ערגעבניס דער פאבסטוואהל זיך

פֿאָלליעטאָן.

מערקווירדיגע פֿערהעלטניססע.

(19.-טע פֿאָרטזעטצונג.)

מיט בעזאָנדערעם מיסטרויען בליקטע לעא אויף דען באנקיער. וויא האט בערייטס רייבער אונד מאָרדער קעננען געלערנט, אבער פֿאלשע פֿראָממלער אונד הייכלער קאננטע זיא נאָך ניכט; זיא וואר שאָן צווישען רייבערן אונד מאָרדערן, אבער פֿאָן איהנען קאָננטע זיא זיך בעפֿרייען; אבער אוים דען נעטצען דער שיינ-הייליגען אונד הייכלער קאנן מאן זיך ניכט זאָ לייכט לאָזמאכען.

דער באנקיער וואנטע אבער באלד: „פֿאָר מיר ברויכען זיא זיך ניכט צו פֿירכטען. איך בין שאָן ניכט מעהר יונג, איך בין וויטווער אין רייפֿערעם אלטער. נון, וויר וואָללען איבערלעגען, וואס פֿיר זיא אם בעסטען זיין ווירדע. זיא ווינשען איהר אויסקאָממען אנשטענדיג צו ערווערבען אונד פֿיעללייכט שפּעטער איינען רעכטשאפֿפֿענען מאנן צו הייראטען?"

„ניין, העדר! זאָ לאנגע איך מיך פֿאָן איינעם פֿיר געליעבט האלטע, וויל איך קיינען אנדערן הייראטען; איך מיססטע מיך דענן איבערצייגען, דאס מיר מיין געליעבטער אונטרייא געוואָרדען — אונד אויך דאנן? וויא קאָננטע איך דאנן איינען אנדערן מאנן ליעבען, ווענן איך מיך איבערצייגטע, דאס אויך דעריעניגע, דער מיין אבגאָטט וואר, מיר אונטרייא געוואָרדען!"

„מיין קינד! (וואנטע דער אלטע באנקיער) נאָך אונזערער הייליגען שריפֿט מוס איין פֿריינצימטער ענטוועדער הייראטען, אָדער נאָננע ווערדען. — דאָך עס האט יא נאָך קיינע איילע! — אינצווישען מאָכטען זיא זיך יא דאָך זעלבסט ערנעהרען!"

„יא, העדר! מיין קינד דארף ניעמאנדעם צור לאסט פֿאללען. איינסט ווינשטע איך צו שטערבען, אבער ווער זאָללטע דאנן מיין קינד ליעבען? יעטצט ווינשע איך צו לעבען!" —

נון וואר מאדאמע עליזאבעטה ראָווע איינגעטרעטען — אונד לעא ענטפֿערנטע זיך.

מיט שטיינען זאה מאדאמע ראָווע, דאס דער באנקיער זעהר צערשטרייט אונד נאכדענקענד איזט.

„נון, העדר, וואס מיינען זיא?" פֿראגטע מאדאמע ראָווע דען באנקיער.

„יא, יא, זיא האבען רעכט — ביי דיעזער דארף מאן זיך שאָן איינע ליגע ערלויבען, זיא איזט שאָן איינער ליגע ווערטה?"

„וואס מיינען זיא דאמיט?"

„נון, איך מיינע, עס ניבט אויסנאהמען, ביי דענען מאן ניכט אימטער דיא וואהרהייט זאגען מוס. וויר זאגען דען קינדערן ניכט אימטער דיא וואהרהייט, ווענן זיא אונס פֿראגען פֿאָרלעגען, אויף וועלכע מאן איהנען נאָך קיינע וואהרע אונד ריכטיגע אנטוואָרט ערטהיילען דארף. אין אייניגען זאכען זינד אללע מענשען נור קינדער. — אויך דיא וויססענשאפֿט דעם רעגיערענס בעשטעהט נור דארין, דיא וואהרהייט צו פֿערבערגען. — אויך דער קייפֿמאנן דארף ניכט זיינען קונדען דען וואהרען פּרייז דער וואארע אנגעבען. — וויר ווערדען אלזאָ אויך היער זאגען, דאס זיא איינע עהרבארע געשיעדענע פֿרויא זייא אונד בוטטלער הייסע! אבער דיא געשיכטע האט נאָך איינען האקען!"

„אונד דער ווערע?" פֿראגטע פֿרויא ראָווע.

„יא, וויססען זיא, זאָ איין פֿריינצימטער דארף ניכט לאנגע לעדיג בלייבען. זיא וויססען יא, דיא היעזיגען קאוואליערע, דיא מיססיג-געננער, מאכען איינער זאָלכען שאָנען קינסטלערין דען האָף, זאגען איהר שאָנהייטען אונד זאָנסטיגע שמייכעלייען, אונד מאכען איהר אנטרעגע — דאָך, זיא וויססען שאָן, וואס איך מיינע."

„גלויבען זיא מיר, עס ניבט וועניג מעננער אין דער וועלט, וועלכע אנטרעגע מאכען, אָהנע ערנסטהייטונג ערהאלטען צו האבען — אונד דיעזעס מערכען ווירד איהנען קיינע געלעגענהייט דאצו געבען, זיא קאָננען זיך אויף מיך פֿערלאססען."

„איך ווייס עס יא, בייא איהנען איזט זיא אין נוטען הענדען."

היערויף עמפּפֿאהל זיך מאדאמע ראָווע אונד ענטפֿערנטע זיך מיט דער פֿאָללסטען בעפֿריעדיגונג.

עס ווארען איינינע טאגע פֿערגאנגען, דער באנקיער בעזוכטע אָפֿט דאס הויז דער מאדאמע ראָווע, אונד ערטהיילטע אימטער פֿראָממע לעהרען דער פֿרויא בוטטלער (דענן זאָ מוסטע לעא פֿאָן נון אן הייסען.) ער בראכטע איהר אימטער גוטע ביכער צום לעזען אונד האטטע זיא אויך דען בעסטען הייזערן אנעמפּפֿאהלען.

איינעס אבענדס פֿעראנשטאלטעטע לאָרד פּאלמערסטאָן (איין אנפֿערוואנדטער דעם בעריהמטען ענגלישען שטאאטס-מאננעס גלייכען נאמענס) איינע גראָסארטיגע מאהלצייט, צו וועלכער אויך דער באנקיער, מאדאמע ראָווע אונד פֿרויא בוטטלער געלאדען ווארען. לעא פּראָדוצירטע זיך ביי דיעזער געלעגענהייט אויף דעם קלאוויער אונד